



# DZIENNIK USTAW

## POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 4 listopada 1989 r.

Nr 59

TRESC:

Poz.:

### USTAWA

350 — z dnia 30 października 1989 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 1989 i ustawy — Prawo bankowe oraz o uregulowaniu innych spraw związanych z gospodarką finansową państwa 895

### ROZPORZĄDZENIA:

351 — Ministra Finansów z dnia 26 października 1989 r. w sprawie opłacania podatków obrotowego i dochodowego od przychodów osób prowadzących działalność w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej 897

352 — Ministra Transportu, Żeglugi i Łączności z dnia 28 października 1989 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykonania przepisów ustawy — Prawo przewozowe 898

### 350

### USTAWA

z dnia 30 października 1989 r.

o zmianie ustawy budżetowej na rok 1989 i ustawy — Prawo bankowe oraz o uregulowaniu innych spraw związanych z gospodarką finansową państwa.

Art. 1. W ustawie budżetowej na rok 1989 z dnia 15 lutego 1989 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 45, Nr 25, poz. 134 i Nr 54, poz. 320) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. 1. Ustala się dochody budżetu państwa w wysokości . . . . .	29.697.762.315 tys. zł
z tego:	
1) wpłaty przedsiębiorstw i innych jednostek gospodarczych . . . . .	23.472.263.913 tys. zł
2) wpłaty instytucji finansowych i ubezpieczeniowych . . . . .	2.441.149.056 tys. zł
3) wpłaty jednostek świadczących usługi socjalne i kulturalne . . . . .	85.007.391 tys. zł
4) wpłaty jednostek administracji państwowej, wymiaru sprawiedliwości, prokuratury, bezpieczeństwa publicznego i obrony narodowej . . . . .	111.412.994 tys. zł
5) podatki i opłaty od gospodarki nie uspołecznionej . . . . .	1.254.866.100 tys. zł
6) podatki i opłaty od ludności . . . . .	445.060.000 tys. zł
7) opłata skarbową . . . . .	256.000.000 tys. zł
8) wpływy z obligacji Skarbu Państwa . . . . .	420.000.000 tys. zł
9) wpływy z subskrypcji na zakup obligacji Skarbu Państwa . . . . .	800.000.000 tys. zł
10) pozostałe dochody . . . . .	412.002.861 tys. zł
2. Ustala się wydatki budżetu państwa w wysokości . . . . .	34.427.706.804 tys. zł
z tego:	
1) dopłaty do cen towarów i usług dla ludności . . . . .	7.262.540.200 tys. zł
2) dotacje dla przedsiębiorstw . . . . .	3.817.331.489 tys. zł
3) rozliczenia z bankami . . . . .	1.080.390.612 tys. zł
4) wydatki jednostek i zadań gospodarczych . . . . .	1.606.166.911 tys. zł
5) nauka . . . . .	125.538.963 tys. zł
6) oświata i wychowanie . . . . .	2.866.072.424 tys. zł
7) szkolnictwo wyższe . . . . .	729.894.217 tys. zł
8) kultura i sztuka . . . . .	562.784.041 tys. zł
9) ochrona zdrowia i opieka społeczna, kultura fizyczna i sport oraz turystyka i wypoczynek . . . . .	3.587.704.087 tys. zł
10) ubezpieczenia społeczne . . . . .	2.900.886.366 tys. zł
11) obrona narodowa . . . . .	1.953.662.800 tys. zł
12) administracja, wymiar sprawiedliwości, prokuratura i bezpieczeństwo publiczne . . . . .	1.753.537.827 tys. zł
12) dotacja na Fundusz Obsługi Zadłużenia Zagranicznego . . . . .	1.150.000.000 tys. zł
14) zwrot lokaty Centralnego Funduszu Rozwoju Nauki i Techniki . . . . .	83.000.000 tys. zł
15) zwrot lokaty Funduszu Ubezpieczeń Społecznych . . . . .	291.000.000 tys. zł
16) pozostałe wydatki bieżące . . . . .	193.270.813 tys. zł
17) wydatki na inwestycje i remonty kapitalne . . . . .	2.197.050.896 tys. zł



- |  |                       |
|--|-----------------------|
| 18) wydatki celowe nie rozdzielone na działy i województwa . . . . .   | 2.186.875.158 tys. zł |
| 19) rezerwa Rady Ministrów . . . . .   | 80.000.000 tys. zł    |
| 3. Niedobór budżetu państwa na koniec roku wynosi . . . . .  | 4.729.944.489 tys. zł |
| 4. Przychody zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych, funduszy celowych i państwowych jednostek organizacyjnych, których gospodarka finansowa jest prowadzona na zasadach ustalonych na podstawie art. 13 ustawy z dnia 3 grudnia 1984 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 56, poz. 283, z 1985 r. Nr 59, poz. 296, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1987 r. Nr 33, poz. 181, z 1988 r. Nr 19, poz. 131 i Nr 41, poz. 325 oraz z 1989 r. Nr 6, poz. 32 i Nr 34, poz. 178) — objęte budżetem państwa — wynoszą 15.259.794.570 tys. zł, w tym dotacje z budżetu 4.975.235.809 tys. zł, rozchody wynoszą 14.910.664.054 tys. zł, w tym nadwyżki do przekazania na rzecz budżetu 3.480.430 tys. zł." |                       |

2) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. 1. Ustala się w zakresie budżetu centralnego:

dochody w wysokości . . . . .	20.641.422.212 tys. zł
wydatki w wysokości . . . . .	25.371.366.701 tys. zł

w tym:

rezerwę Rady Ministrów w wysokości . . . . .	80.000.000 tys. zł
--	--------------------

2. Niedobór budżetu centralnego na koniec roku wynosi . . . . . 4.729.944.489 tys. zł
3. Źródłem pokrycia niedoboru, o którym mowa w ust. 2, będzie kredyt zaciągnięty przez Ministra Finansów w Narodowym Banku Polskim. Ze względu na nierównomierną realizację dochodów i wydatków dopuszcza się możliwość przejściowego zwiększenia tego kredytu, w okresie do dnia 27 grudnia, o kwotę równą 2% planowanych wydatków budżetu centralnego; po tym terminie Narodowy Bank Polski dokona potrącenia tego kredytu z bieżących dochodów budżetu centralnego.
4. Przychody zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych, funduszy celowych i państwowych jednostek organizacyjnych, których gospodarka finansowa jest prowadzona na zasadach ustalonych na podstawie art. 13 Prawa budżetowego — objęte budżetem centralnym — wynoszą 14.269.181.432 tys. zł, w tym dotacje z budżetu 4.606.659.396 tys. zł, oraz rozchody wynoszą 13.757.146.065 tys. zł, w tym nadwyżki do przekazania na rzecz budżetu 2.454.411 tys. zł."

3) w art. 5 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ustala się ogólną kwotę dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług w wysokości 9.269.714.000 tys. zł."

4) w art. 18 w ust. 4 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Stawki te nie mogą przekraczać 200% podstawowej stawki oprocentowania kredytu refinansowego, ustalonej przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego."

**Art. 2.** Minister Finansów dokona szczegółowego podziału w układzie klasyfikacji budżetowej kwot wynikających z wprowadzonych w art. 1 pkt 1 zmian dochodów i wydatków budżetu państwa.

**Art. 3.** W listopadzie i grudniu 1989 r.:

- 1) zawieszają się stosowanie zasad rozliczeń Wspólnoty Węgla Kamiennego z budżetem, określonych w art. 27 ust. 4—7 ustawy z dnia 23 października 1987 r. o utworzeniu Wspólnoty Węgla Kamiennego (Dz. U. Nr 33, poz. 183),
- 2) podatnicy podatku dochodowego, do których mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. Nr 3, poz. 12 i Nr 54, poz. 320), składają deklaracje o wysokości dochodu osiągniętego od początku roku lub od daty powstania obowiązku podatkowego i wpłacają zaliczki miesięczne na podatek dochodowy za okres od dnia 1 października do dnia 30 listopada 1989 r. w wysokości różnicy między podatkiem należnym od dochodu osiągniętego od początku roku lub od daty powstania obowiązku podatkowego a sumą zaliczek należnych za poprzednie miesiące. Zaliczkę za grudzień wpłaca się wstępnie w wysokości zaliczki należnej za listopad,
- 3) w zakresie uregulowanym w pkt 2 nie stosuje się przepisu art. 19 ust. 2 ustawy, o której mowa w pkt 2.

**Art. 4.** 1. Minister Finansów dokona emisji obligacji Skarbu Państwa o wartości 5.000 mld zł.

2. Emisja obligacji może być poprzedzona subskrypcją, której zasady określi Minister Finansów w drodze rozporządzenia.

**Art. 5.** 1. W okresie do dnia 31 grudnia 1989 r. skup ziół konsumpcyjnych (pszenicy i żyta) przez Polskie Zakłady Zbożowe i gminne spółdzielnie „Samopomoc Chłopska" może być dokonywany na szczególnych warunkach — z odroczeniem zapłaty należności za dostarczone zboże. Żądanie zapłaty należności za zboże może być zgłoszone po upływie 6 miesięcy od dnia dostawy zboża, nie później jednak niż do dnia 31 grudnia 1990 r. Należność za dostawę ziół będzie wypłacana według cen stosowanych w dniu przedstawienia do zapłaty dokumentu stwierdzającego dostawę zboża. Jeżeli dostawca zażąda zapłaty za dostarczone zboże przed upływem 6 miesięcy od dnia dostawy, otrzyma zapłatę według cen zboża obowiązujących w dniu dostawy.

2. Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej może wstrzymać dokonywanie skupu ziół na szczególnych warunkach, określonych w ust. 1, jeżeli wielkość skupu osiągnie 1 milion ton.

3. Szczegółowe warunki skupu ziół i zasady rozliczeń określi Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Prezesem Zarządu Banku Gospodarki Żywnościowej.

4. Minister Finansów ustali w projekcie budżetu państwa na 1990 r. środki na sfinansowanie wydatków w wysokości różnicy między dokonanymi przez jednostki skupujące wpłatami do banków kwot należności za skupione zboże na warunkach określonych w ust. 1 i odsetkami od tych kwot a faktycznymi wypłatami należności za dostarczone zboże.

**Art. 6.** Termin przedstawienia Sejmowi i Senatowi przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej na rok 1990, określony w art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 3 grudnia



1984 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 56, poz. 283, z 1985 r. Nr 59, poz. 296, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1987 r. Nr 33, poz. 181, z 1988 r. Nr 19, poz. 131 i Nr 41, poz. 325 oraz z 1989 r. Nr 6, poz. 32 i Nr 34, poz. 178), przedłuża się do dnia 7 grudnia 1989 r.

Art. 7. W ustawie z dnia 31 stycznia 1989 r. — Prawo bankowe (Dz. U. Nr 4, poz. 21 i Nr 54, poz. 320) w art. 15a wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 1 wyrazy „należności za wyroby spirytusowe”

zastępuje się wyrazami „należności producentów za dostawę i sprzedaż wyrobów spirytusowych”;

b) w ust. 3 wyrazy „maksymalne odsetki ustawowe” zastępuje się wyrazami „odsetki w wysokości stopy odsetek ustawowych powiększonej o 50%.”

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1989 r.

Prezydent Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej:  
W. Jaruzelski

### 351

#### ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 26 października 1989 r.

w sprawie opłacania podatków obrotowego i dochodowego od przychodów osób prowadzących działalność w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej na rzecz jednostek gospodarki społecznej.

Na podstawie art. 9 pkt 1 i 2 oraz art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. Nr 27, poz. 111, z 1982 r. Nr 45, poz. 289, z 1984 r. Nr 52, poz. 268, z 1985 r. Nr 12, poz. 50, z 1988 r. Nr 41, poz. 325 oraz z 1989 r. Nr 4, poz. 23, Nr 33, poz. 176 i Nr 35, poz. 192) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej, zwane dalej „podatnikami”, mogą od przychodów z tego tytułu opłacać podatek obrotowy oraz zryczałtowany podatek dochodowy na zasadach określonych w rozporządzeniu, jeżeli:

- 1) sprzedają swoje wyroby lub świadczą usługi w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej wyłącznie na rzecz jednostek gospodarki społecznej, zwanych dalej „płatnikami”;
- 2) działalność w zakresie określonym w pkt 1 prowadzą osobiście lub z udziałem członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym.
- 3) ze sprzedaży wyrobów lub świadczenia usług osiągają obrót, pomniejszony o należny podatek obrotowy, w kwocie nie przekraczającej 5.000.000 zł rocznie;
- 4) posiadają książkę zamówień dla osób prowadzących działalność w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej, zwaną dalej „książką zamówień”;
- 5) nie osiągają sami ani ich małżonkowie poza przychodami z działalności w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej innych przychodów w rozumieniu przepisów o podatku obrotowym, chyba że przepisy szczególne dotyczące opodatkowania tych innych przychodów stanowią inaczej.

2. Wytwórczością ludową i artystyczną, o której mowa w ust. 1, jest działalność polegająca na wytwarzaniu w sposób rękodzielniczy wyrobów wymienionych w Systematycznym wykazie wyrobów Głównego Urzędu Sta-

tystycznego w podbranży SWW: 2882, zakwalifikowanych przez etnograficzne i artystyczne komisje kwalifikacyjne Centralnego Związku Spółdzielni Rękodzieła Ludowego i Artystycznego „Cepelia” do wyrobów o charakterze ludowym lub artystycznym.

3. Za usługi, o których mowa w ust. 1 pkt 1, uważa się działalność gospodarczą, której przedmiotem są czynności określone w odrębnych przepisach o podatku obrotowym.

4. Wytwarzanie wyrobów w sposób rękodzielniczy, o którym mowa w ust. 2, nie wyklucza możliwości stosowania wstępnej obróbki maszynowej surowca.

§ 2. W zakresie działalności opodatkowanej na zasadach określonych w rozporządzeniu podatnicy zwolnieni są od obowiązku składania zeznań podatkowych.

§ 3. 1. Podstawę opodatkowania podatkiem obrotowym świadczeń określonych w § 1 ust. 1 stanowi obrót w rozumieniu przepisów o podatku obrotowym.

2. Podstawę opodatkowania zryczałtowanym podatkiem dochodowym stanowi obrót określony w ust. 1, pomniejszony o należny od tego obrotu podatek obrotowy.

3. Jeżeli podatnik osiąga przychody z innych źródeł niż określone w § 1 ust. 1, podlegające tylko podatkowi dochodowemu, dochody z tych źródeł podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym na ogólnych zasadach; do dochodów tych stosuje się stopę podatku odpowiadającą dochodowi osiągniętemu ze wszystkich źródeł przychodów podatnika i jego małżonka, z wyjątkiem przychodów zwolnionych od podatku dochodowego bądź odrębnie opodatkowanych tym podatkiem z mocy przepisów szczególnych.

§ 4. 1. Podatek obrotowy pobiera się w wysokości określonej w przepisach o podatku obrotowym.

2. Zryczałtowany podatek dochodowy pobiera się według stawek podatku określonych w tabeli. Stawki ryczałtu wynoszą:

Od obrotu miesięcznego pomniejszonego o podatek obrotowy	Ze sprzedaży wyrobów %	Ze świadczenia usług %
do 100.000 zł	—	—
od nadwyżki ponad 100.000 zł do 150.000 zł	—	5
od nadwyżki ponad 150.000 zł do 200.000 zł	3	10
od nadwyżki ponad 200.000 zł do 250.000 zł	6	15
od nadwyżki ponad 250.000 zł do 300.000 zł	9	18
od nadwyżki ponad 300.000 zł do 350.000 zł	11	20
od nadwyżki ponad 350.000 zł do 400.000 zł	12	22
od nadwyżki ponad 400.000 zł	15	26



§ 5. Przy ustalaniu stawki ryczałtu przyjmuje się obrót wynikający z zapisów w książce zamówień, osiągnięty od początku danego miesiąca, pomniejszony o należyty podatek obrotowy. W razie prowadzenia działalności w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej przez małżonków, obroty małżonków łączy się; w tym wypadku przepis § 1 ust. 1 pkt 3 stosuje się do łącznego obrotu małżonków.

§ 6. Książki zamówień, wydane według ustalonego wzoru, są doręczane podatnikom jako druki ścisłego zachowania przez urzędy skarbowe właściwe według miejsca zamieszkania podatnika po złożeniu przez podatnika pisemnego wniosku o zastosowanie opodatkowania na zasadach rozporządzenia, w którym zgłoszą prowadzenie działalności w okolicznościach wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 1, 2 i 5. W razie prowadzenia działalności przez małżonków, urząd skarbowy doręcza im jedną książkę zamówień na ich wspólny wniosek. Podatnicy opłacający podatki na zasadach określonych w rozporządzeniu są zwolnieni od odrębnego zgłaszania obowiązku podatkowego w zakresie działalności objętej rozporządzeniem.

§ 7. 1. Podatnik jest obowiązany przedstawić książkę zamówień płatnikowi każdorazowo przy wystawianiu rachunku i przy każdej zapłacie należności przypadającej z tytułu sprzedaży wyrobów lub świadczonych usług. Płatnik wypełnia odpowiednie rubryki książki zamówień i pobiera należyty podatek obrotowy, określony w § 4 ust. 1, oraz zryczałtowany podatek dochodowy według stawek określonych w § 4 ust. 2.

2. Pobrane w danym miesiącu kwoty podatków płatnik jest obowiązany przekazać na rachunek właściwego urzędu skarbowego do dnia 5 następnego miesiąca.

3. Płatnik jest obowiązany prowadzić ewidencję pobranych kwot podatków oraz równocześnie z przekazaniem tych kwot złożyć urzędowi skarbowemu ich wykaz, zamieszczając w nim imię i nazwisko podatnika, jego adres, sumę wypłaty i kwotę pobranego podatku obrotowego oraz podatku dochodowego.

4. Przed otrzymaniem pierwszej należności w danym roku podatkowym podatnik jest obowiązany przedłożyć do urzędu skarbowego książkę zamówień w celu przedłużenia jej ważności oraz złożyć pisemne oświadczenie stwierdzające okoliczności wymienione w § 1 ust. 1 pkt 1, 2 i 5.

§ 8. Podatnicy są obowiązani zawiadomić urząd skarbowy o zmianach, jakie zaszły w stosunku do stanu faktycznego podanego w złożonym wniosku o zastosowanie opodatkowania na zasadach niniejszego rozporządzenia, w tym również o przekroczeniu kwoty obrotu określonej

w § 1 ust. 1 pkt 3, które powodują utratę warunków do korzystania z tej formy opodatkowania, najpóźniej w dniu dokonania sprzedaży wyrobów lub świadczenia usług po raz pierwszy po powstaniu zmian.

§ 9. 1. Podatnicy opodatkowani na zasadach rozporządzenia podlegają wyłączeniu z tej formy opodatkowania i są obowiązani płacić podatki obrotowy i dochodowy na ogólnych zasadach

1) za część roku podatkowego — w razie zawiadomienia urzędu skarbowego o zmianach powodujących utratę warunków do opodatkowania na zasadach niniejszego rozporządzenia,

2) za cały rok podatkowy — w razie podania we wniosku lub w oświadczeniu danych niezgodnych ze stanem faktycznym, powodujących nieuzasadnione korzystanie z opodatkowania na zasadach niniejszego rozporządzenia, bądź niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w § 8.

2. Do podatników, o których mowa w ust. 1 pkt 1, za podstawę do ustalenia podatku dochodowego za tę część roku, w której nie podlegają opodatkowaniu na podstawie niniejszego rozporządzenia, przyjmuje się dochód osiągnięty w tej części roku i stosuje się do niego stopę podatku odpowiadającą dochodowi obliczonemu w stosunku rocznym.

3. W wypadkach określonych w ust. 1 pkt 2 kwoty wpłacone na podstawie niniejszego rozporządzenia zalicza się na opłatę związaną ze zgłoszeniem obowiązku podatkowego oraz na podatki obrotowy i dochodowy za dany rok podatkowy.

4. W razie wyłączenia z grupy osób opłacających podatki na podstawie rozporządzenia za część roku podatkowego, obowiązek uiszczenia opłaty związanej ze zgłoszeniem obowiązku podatkowego oraz założenia właściwych ksiąg powstaje od dnia dokonania sprzedaży wyrobów lub świadczenia usług po raz pierwszy po powstaniu zmian powodujących utratę warunków do opłacania podatków na podstawie niniejszego rozporządzenia.

§ 10. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 lutego 1982 r. w sprawie zryczałtowania podatków obrotowego i dochodowego od osób wykonujących działalność w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej na rzecz jednostek gospodarki społecznej (Dz. U. Nr 5, poz. 40, z 1984 r. Nr 13, poz. 54 i z 1988 r. Nr 9, poz. 59).

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1989 r., z wyjątkiem § 1 ust. 1 pkt 3, który ma zastosowanie od roku podatkowego 1989.

Minister Finansów: w z. M. Dąbrowski

## 352

### ROZPORZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU, ŻEGLUGI I ŁĄCZNOŚCI

z dnia 28 października 1989 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie wykonania przepisów ustawy — Prawo przewozowe.

Na podstawie art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. — Prawo przewozowe (Dz. U. Nr 53, poz. 272) w związku z pkt 34 załącznika nr 8 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1987 r. w sprawie określenia kompetencji niektórych naczelnych i centralnych organów administracji państwowej zastrzeżonych w szczególnych przepisach dla organów zniesionych oraz o zmienionym zakresie działania (Dz. U. Nr 42, poz. 250) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Komunikacji z dnia

21 czerwca 1985 r. w sprawie wykonania przepisów ustawy — Prawo przewozowe (Dz. U. Nr 29, poz. 128 i z 1988 r. Nr 9, poz. 72) w § 42 w ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w pkt 1 liczbę „2000” zastępuje się liczbą „10.000”,
- 2) w pkt 2 i 3 liczbę „1500” zastępuje się liczbą „5000”,
- 3) w pkt 4 i 5 liczbę „7000” zastępuje się liczbą „10.000”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Transportu, Żeglugi i Łączności: F. A. Wielądek